

Tisková zpráva Platformy proti hlubinnému úložišti
z 5. prosince 2022

Spěch s výběrem úložiště na úkor obcí i budoucí bezpečnosti

Platforma proti hlubinnému úložišti zásadně nesouhlasí s plánem Správy úložišť radioaktivních odpadů (SÚRAO) podat na počátku roku 2023 nové žádosti o stanovení průzkumných území pro vyhledávání hlubinného úložiště vysoceradioaktivních odpadů, protože nebyl přijat slíbený zákon, který by posílil práva obcí. Odmítá také návrh na urychlení výběru finální a záložní lokality z dnešních čtyř již v roce 2028. Toho půjde dosáhnout jen zkrácením času plánovaných geologických prací na polovinu s významným dopadem na budoucí dlouhodobou bezpečnost konečného úložiště. Shodli se na tom starostové i zástupci spolků, kteří se sešli na 12. shromáždění členů Platformy v Cejli na Vysočině, která spadá pod jednu z lokalit zvanou (Čertův) Hrádek. S tímto názorem také starostové seznámí ministra průmyslu Síkelu na plánovaném jednání v úterý 6. prosince.

SÚRAO připravilo návrh [1] reagující na podmínku urychlit zprovoznění hlubinného úložiště do roku 2050, pokud chce vláda označovat jadernou energetiku jako udržitelnou technologii v rámci taxonomie Evropské unie [2]. Hluboké vrty a experimenty v nich klíčové pro získání geologických dat [3] mají být podle představ Správy zrealizovány během 3,5 let, patrně tedy některé ani odvrtné nebudou. Podle České geologické služby jsou geologické práce důležité pro výběr finální lokality pro úložiště naplánované na sedm let [3], ale nyní má k rozhodnutí dojít již na začátku roku 2028. Reálně tak hrozí, že definitivní lokalita bude vybrána na základě hodně neúplných geologických dat.

Přestože již na začátku příštího roku hodlá SÚRAO požádat Ministerstvo životního prostředí o povolení průzkumných území pro vyhledávání úložiště na lokalitách Březový potok (v Pošumaví), Horka (na Třebíčsku), Hrádek (na Jihlavsku) a Janoch (u Temelína), doposud nebyl předložen návrh zákona, který by zajistil respektování zájmů obcí a jejich občanů, jak je požaduje atomový zákon i evropská směrnice o jaderných odpadech [4]. Ministerstvo průmyslu v minulosti pouze dopracovalo návrh nového zákona „o řízeních souvisejících s hlubinným úložištěm radioaktivního odpadu“. Avšak navržená míra zapojení obcí a veřejnosti do procesu rozhodování o výběru lokality je v něm nedostatečná. Nelze jej tedy vydávat za naplnění slibů daných obecním samosprávám a to včetně naplnění programového prohlášení dnešní vlády [5].

Petr Klásek, starosta obce Chanovice a mluvčí Platformy proti hlubinnému úložišti řekl:

„V Programovém prohlášení vlády je uvedeno také: „Posílíme práva dotčených obcí při případném rozhodování o umístění hlubinného úložiště. Budeme vyhodnocovat i jiná řešení, než je konečné umístění hlubinného úložiště v ČR.“ Proto návrh a přijetí zákona, který by postavení obcí posílil a postavil na rovnoprávnou úroveň stále obce očekávají. A to s tím, že bez souhlasu dotčených obcí nebude na jejich správních územích úložiště umístěno.“

„Případné plánované průzkumné práce by měly mít jasně stanovená kritéria výběru vhodného místa pro úložiště. Stát také navrhuje budování dalších jaderných reaktorů, a tím i zvyšování množství vyhořelého jaderného paliva, bez jasné a obecně přijatelné představy o tom, jak problém radioaktivního odpadu vyřešit. Neměly by být prováděny žádné průzkumné práce, dokud nebudou vyřešeny a zákony ošetřeny body vládního prohlášení.“

Mluvčí Platformy proti hlubinnému úložišti

Petr Klásek, obec Chanovice

tel.: 606 745 795, e-mail: petr.klasek.cernicky@seznam.cz

Platforma proti hlubinnému úložišti sdružuje 52 členů (35 obcí a měst a 17 spolků) za účelem **prosazení** změny v přístupu státu k nakládání s vyhořelým jaderným palivem a dalšími radioaktivními odpady, který se nebude omezovat jen na hlubinné úložiště. Platforma dále prosazuje, aby **rozhodnutí o výběru lokality** pro případné ukládání bylo **podmíněno předchozím souhlasem dotčených obcí**. www.platformaprotiulozisti.cz

Další informace může poskytnout:

Petr Klásek, mluvčí Platformy proti hlubinnému úložišti, tel.: 606 745 795, e-mail: petr.klasek.cernicky@seznam.cz

Poznámky:

[1] Technická zpráva 601/2022 - „Vyhodnocení vlivu doplňkového aktu v přenesené pravomoci otaxonomii pro oblast klimatu do systému nakládání s RAO v ČR ve vztahu k činnostem SÚRAO“, Lukáš Vondrovic a kolektiv, 2022

[2] EU taxonomy: Complementary Climate Delegated Act to accelerate decarbonisation, 2. února 2022

[3] „Vrtné práce, zejména pak vrty do hloubek 300 až 1 200 m jsou stěžejní částí technických prací a budou představovat zdroj zásadních informací pro charakterizaci a posouzení perspektivnosti lokality.“ Závěrečná zpráva číslo 390/2019, Aktualizace a konkretizace projektu geologických prací na hypotetické lokalitě“, Petr Mixa, Jan Franěk a kol., Česká geologická služba, únor 2019

[4] Atomový zákon č. 263/2016 Sb., par. 108 odst. (4): „Postup při stanovení průzkumného území pro ukládání radioaktivního odpadu v podzemních prostorech, postup při stanovení chráněného území pro ukládání radioaktivního odpadu v podzemních prostorech, postup při povolování provozování úložiště radioaktivního odpadu a postup, jak zajistit respektování zájmů obcí, kterým náleží příspěvek z jaderného účtu dle § 117 odst. 1, a jejich občanů v těchto procesech, stanoví zvláštní zákon.“

Směrnice Rady 2011/70/Euratom v článku 10 Transparentnost, odst. 2 uvádí: „Členské státy zajistí, aby veřejnost měla v souladu s vnitrostátními právními předpisy a mezinárodními závazky potřebnou příležitost účinně se účastnit procesu rozhodování týkajícího se nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem.“

[5] „Budeme pokračovat v přípravě hlubinného úložiště radioaktivního odpadu. Posílíme práva dotčených obcí při případném rozhodování o umístění hlubinného úložiště. Budeme vyhodnocovat i jiná řešení, než je konečné umístění hlubinného úložiště v ČR.“, Programové prohlášení vlády z 6. ledna 2022